

HOOFDROLSPELERS

ROY TUMMERS
(INDUSTRIËLE WATERGEBRUIKERS)

‘WAAROM ZOVEEL
BEHOUDZUCHT IN
DE WATERSECTOR?’

‘De indruk wordt nogal eens gewekt dat wat wij, maar ook andere belangenbehartigers, doen het daglicht niet kan verdragen’

Hij is luis in de pels van waterschappen en drinkwaterbedrijven. Namens de industrie, de leden van zijn organisatie VEMW, zit Roy Tummers er bovenop als het gaat over efficiency, tarieven en heffingen. Tummers wil echter zeker niet alleen maar klagen. Er is veel veranderd de laatste jaren. De dertiende aflevering van een serie met hoofdrolspelers in de watersector.

Roy Tummers. Niet al te groot, donker haar, altijd goed in het pak. Wie in de watersector regelmatig een congres, een seminar of een symposium bezoekt, kent hem. Tummers wordt nogal eens uitgenodigd voor het kritische tegengeluid. Tussen alle aanbieders (waterschappen, drinkwaterbedrijven en gemeenten) zit dan letterlijk slechts één vertegenwoordiger van de vragende partij: de directeur Water van VEMW, de lobbyist van het bedrijfsleven.

Een beetje vreemd is het wel, die wat eenzame rol. Tummers vervult hem overigens voorbeeldig. Zijn verhaal is voorspelbaar, zoals je mag verwachten van iemand die pal staat voor zijn leden, de vele ondernemingen in Nederland die water gebruiken bij hun productieprocessen. Kunnen waterschappen en drinkwaterbedrijven niet doelmatiger werken? Waarom is er zoveel behoudzucht? En niet alles via hogere tarieven en heffingen afwentelen op burgers of bedrijven, graag. Nog maar kort geleden schreef hij een kritisch stuk over gemeenten die vanwege extreme regenval in de toekomst nu alvast een verhoging van de rioolheffingen aankondigden. “Te gemakkelijk en weinig creatief.”

Dat doet Tummers – als het zo uitkomt – vóór de Bühne. Tegelijk probeert hij achter de schermen vooral zaken te doen voor ‘zijn’ bedrijven. Dan kan hij ook heel mild zijn. Hij trek een quasi-verbaasd gezicht: “Mild? Ik ben altijd mild geweest.”

Dan spreekt hij vriendelijk over Rijkswaterstaat, waar men het bedrijfsleven “gelukkig al in een vroeg stadium betreft bij beleidsmaatregelen”. En dan zegt hij dat waterschappen en drinkwaterbedrijven de laatste jaren “gelukkig steeds kritischer kijken naar de noodzaak van bepaalde investeringen.” In het Deltaprogramma Zoetwater staat het toch maar mooi als een van de vijf nationale doelstellingen: *De zoetwatervoorziening moet de concurrentiepositie van de Nederlandse economie bevorderen.*

“Vergis je niet”, zegt Tummers, “vijftien, twintig jaar geleden hadden niet veel mensen in de gaten dat ook bedrijven een groot belang hebben bij voldoende water van een juiste kwaliteit en tegen een redelijke prijs. De industrie zat vaak niet aan tafel als er besluiten werden genomen.”

CONSUMENTENBESCHERMING

Als hij iets zou mogen veranderen in de watersector, dan zou hij consumenten (burgers én bedrijven) een sterkere formele positie geven. “In veel andere sectoren is de bescherming van consumenten beter geregeld, denk aan de energievoorziening en de telecom. Waarom is er in deze sector geen onafhankelijke partij, zoals de *Autoriteit Consument & Markt*, die kan beoordelen of investeringen van waterschappen en drinkwaterbedrijven wel doelmatig zijn, of tarieven niet te hoog zijn? In zo’n gebonden sector is dat toch helemaal niet zo gek? Je kan van een bestuur van een waterschap of de aandeelhouders van een drinkwaterbedrijf niet verwachten dat ze volledig in staat zijn om nut en noodzaak van >

alle investeringen te beoordelen. Van wantrouwen is geen sprake. Het gaat er gewoon om dat je het net als in andere sectoren netjes moet regelen. Enig toezicht op doelmatigheid is niet verkeerd, vooral in het belang van de consument die in feite niks te kiezen heeft. Ongeveer de helft van de waterschappen werkt met een eigen rekenkamer; waarom de andere helft niet? Waarom zou je een externe partij géén controle laten uitoefenen?”

> Hoe efficiënt werken de aanbieders in de watersector? Een visitatiecommissie onder leiding van Karla Peijs concludeerde eind vorig jaar dat een (in het Bestuursakkoord Water) afgesproken besparing van 450 miljoen euro vanaf 2020 binnen bereik is. U was daarover opnieuw kritisch.

Tummers: “Klopt. De sector ligt voor wat betreft die afgesproken efficiencyverbetering goed op koers. Dat zie je ook aan de ontwikkeling van de zuiveringsheffingen en de rioolheffingen. De stijgende lijn vlakt af. Dat is hartstikke goed. Ik weet niet of het te danken is aan meer samenwerking tussen alle betrokken partijen, maar ik weet wel dat men nu meer dan in het verleden kritisch kijkt naar investeringen. Ik bedoel: moet een buis bijvoorbeeld echt vervangen worden of kunnen we een andere optie kiezen, bijvoorbeeld *relinen* met een soort van kous?”

“Ik vond alle gejuich over de conclusies van de visitatiecommissie vorig jaar echter wel wat veel van het goede. Het grootste deel van de besparingen zit wel in de pijplijn, maar moet de komende jaren feitelijk nog gerealiseerd worden. We moeten de aandacht niet laten verslappen, want dat is het afgelopen decennium voortdurend gebeurd. In die jaren was er veel kritiek, is er heel veel onderzoek gedaan en veel papier geproduceerd, maar dat leidde allemaal niet tot wezenlijke veranderingen. Ik hoop dat iedereen het nu wel volhoudt en dat de aangekondigde besparingen gehaald worden.”

> U werkt bijna vier jaar voor VEMW; wat waren uw teleurstellingen?

“Ik ben wel eens teleurgesteld in het behoudende karakter van de watersector. Zet eens op een rijtje hoeveel ideeën voor professionalisering en verbetering van de doelmatigheid er de afgelopen vijftien jaar niet gelanceerd zijn. Het samenvoegen van afvalwatertaken van gemeenten en van waterschappen in publieke afvalwaterketenbedrijven – dus rioolbeheer en afvalwaterzuivering in één bedrijf – was in de kern een prima idee. Men wilde het echter niet en heeft het eigenlijk nooit een kans gegeven. Een serieus plan voor zo’n afvalwaterketenbedrijf in Friesland is twee jaar geleden nog de nek omgedraaid.”

“Of neem het voorstel voor één waterketentarief, dus de kos-

ten van zuivering, transport en levering van drinkwater op één nota. Ik vond het een prima idee, maar ook dat is van tafel geveegd. Al die ideeën zijn gestrand. Ik zou graag zien dat de sector minder krampachtig zou vasthouden aan bestaande structuren en werkwijzen. Iets meer aanpassingsvermogen en flexibiliteit zou de sector goed doen.”

“Tegelijk gebeuren er ook goede dingen. De ontwikkeling van rioolwaterzuiveringen naar energie- en grondstoffenfabrieken vind ik een hele goede zaak. Dus het gaat wel vooruit, maar omvangrijke aanpassingen zijn altijd op afstand gehouden. Misschien komt het ook wel doordat waterschappen steeds opnieuw moeten vechten voor hun lijfsbehoud. Om de zoveel jaren is er weer een plan om ze af te schaffen. Dat blokkeert de vernieuwing misschien ook wel een beetje.”

> VEMW heeft nooit gepleit voor het afschaffen van de waterschappen?

“Dat klopt. Water is in Nederland hartstikke belangrijk. Die omstandigheden rechtvaardigen het bestaan van een functionele democratie waarin waterbelangen niet hoeven te

‘Vijftien, twintig jaar geleden hadden niet veel mensen in de gaten dat ook bedrijven een groot belang hebben bij voldoende water van een juiste kwaliteit en tegen een redelijke prijs’

concurreren met andere belangen. De tendens gaat wat dat betreft nu gelukkig weer de goede kant op.”

> **Voor u was er twee jaar geleden nog een andere teleurstelling: uit de hoge hoed van het kabinet kwam plotseling een plan voor een belasting op leidingwater.**

“Inderdaad, volkomen onverwacht. Dat plan ging gelukkig na een tijdje van tafel, daar hebben we als VEMW ook hard aan gewerkt. Maar het feit dat het idee opkwam, vond ik zeer bedenkelijk. Er waren geen goede argumenten, er was niet over nagedacht. Ik heb me vooral geërgerd aan de willekeur waarmee het plan werd geïntroduceerd. Een maatregel die werd verkocht onder het mom van duurzaamheid, maar uiteindelijk averechts zou uitpakken, en eigenlijk uitsluitend bedoeld was om de schatkist te spekken. Gelukkig was iedereen daarvan te overtuigen.”

“Ik ben ook niet helemaal gerust op de politieke discussie over de financiering van het waterbeheer die dit najaar gaat beginnen. Kijk, van de OESO heeft Nederland veel waardering gekregen voor de manier waarop de financiering is geregeld. Je kunt er altijd aan sleutelen, maar ik zou nu toch vooral geen hele grote wijzigingen aanbrengen.”

“Als je het hebt over de toepassing van het principe ‘de vervuiler betaalt’, en je kijkt naar de voorstellen die minister Schultz van Haegen onlangs naar de Kamer heeft gestuurd, dan constateer ik dat daar best een aantal interessante ideeën bij zitten. Bijvoorbeeld op het punt van het aanpakken van de diffuse vervuilingbronnen, zoals mest en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw. Die zijn verantwoordelijk voor nogal wat waterkwaliteitsproblemen maar betalen nog betrekkelijk weinig.”

“Of het punt van de rechtstreekse lozing van hemelwater op het riool. Dat beslaat zo’n 30 procent van de capaciteit van rioolwaterzuiveringen. Gemeenten hebben nu geen financiële prikkel om op een andere manier om te gaan met dat hemelwater. Vind ik ook een goed punt.”

> **Tegelijk speelt de minister met het idee om nieuwe heffingen in te voeren voor wie oppervlaktewater of grondwater onttrekt.**

“Ik vind dat geen goed idee. Voor wat betreft grondwater hebben bedrijven nu al te maken met provinciale heffingen. Op sommige plaatsen leidt het onttrekken van grondwater tot verdroging en de opbrengst van deze provinciale heffing wordt gebruikt om deze gevolgen tegen te gaan. Een algemene grondwaterbelasting hebben we tot 2012 gehad, maar deze is gelukkig destijds afgeschaft. Het was een belasting die alleen maar diende om de staatskas te spekken. Een heffing op het opnemen van oppervlaktewater door bedrijven is helemaal een vreemd idee, zeker als je het – zoals nu – relateert aan het voorkomen van waterschaarste. Bedrijven die oppervlaktewater gebruiken, doen dat in het algemeen voor koeling en brengen het water vrijwel volledig terug in het lokale watersysteem.”

Het beeld is duidelijk. Roy Tummers heeft de komende tijd genoeg te doen. Achter de schermen als het kan, voor de schermen als het moet. |

Roy Tummers (44) is nu bijna vier jaar directeur Water van VEMW, het kenniscentrum en de belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers. Samen met haar rechtsvoorganger de Vereniging Krachtwerktuigen, bestaat VEMW dit jaar precies een eeuw. Tummers studeerde milieukunde in Wageningen en werkte jarenlang als consultant en manager bij Tauw, Deloitte en KPMG. Voordat hij bij VEMW ging werken was hij hoofd Strategie bij Evides Waterbedrijf.